

Ohjausryhmän kokouksen pöytäkirja 2/09

Aika: perjantai 8.5.2009 klo 12:30-14:30

Paikka: Oppimiskeskus Aleksandria, luokka 431 (videoyhteys Oulun yliopistoon ja Kyamk:iin)

Ohjausryhmän jäsenet:

Eeva-Liisa Aalto (Tieteellisten seurain valtuuskunta) - poissa
Turid Hedlund (Svenska handelshögskolan)
Kristiina Hormia-Poutanen (Kansalliskirjasto)
Päivi Kytömäki (Oulun yliopiston kirjasto)
Hannele Niemi (Helsingin yliopisto, puheenjohtaja)
Olli Poropudas (Opetusministeriö)
Jukka Lindeman (Terveystieteiden tutkimuskeskus)
Kaisa Sinikara (Helsingin yliopisto, kirjastopalveluiden koordinointiyksikkö) - poissa
Ulla Ohvo (Amkit-konsortio)

Paikalla olevat asiantuntijat:

Jyrki Ilva (Kansalliskirjasto)
Tiina Pasanen (Kansalliskirjasto, sihteeri)
Veera Ristikartano (Helsingin yliopisto, kirjastopalveluiden koordinointiyksikkö)
Ville Varjonen (Oulun yliopiston kirjasto)
Matti Varanka (Oulun yliopiston kirjasto)

Käsiteltävät asiat:

1. Kokouksen avaus

2. Esityslistan hyväksyminen

Esitys: Hyväksytään esityslista kokouksen työjärjestykseksi.

Päätös: Esityksen mukainen

3. Edellisen kokouksen pöytäkirja (liite 1)

Esitys: Hyväksytään pöytäkirja.

Päätös: Esityksen mukainen

4. Toiminnan suunnittelu ja hankkeen eteneminen

4.1. Hankkeen yhteiset asiat (esittelijänä Jyrki Ilva ja Tiina Pasanen)

Jyrki Ilva ja Tiina Pasanen esittelivät hankkeen yhteisiä asioita. Viestintäasioiden suhteen sovittiin, että projektiryhmä laatii seuraavaan kokoukseen mennessä viestintäsuunnitelman sekä sisäiselle että ulkoiselle viestinnälle.

Hankkeen wiki (<http://wiki.helsinki.fi/display/jark/>) avattiin huhtikuun lopussa. Tällä hetkellä se on vielä melko yksinkertainen sivusto sisältäen projekti- ja ohjausryhmän esityslistat ja pöytäkirjat sekä muita hankkeeseen kuuluvia dokumentteja. Wikin kehitys ja avoimuus herätti paljon keskustelua. Sovittiin, että wiki pidetään mahdollisimman avoimena ja vain sellaiset sivut/dokumentit (esim. talousraportit) pidetään suljettuina, jotka sitä vaativat. Wikin hyödyntämistä pidettiin yleisesti hyvin tärkeänä asiana. Todettiin, että wiki voisi olla paikka, joka kokoaa osahankkeet yhteen ja jonne kerätään aineistoa aihekohtaisesti (esim. tekijänoikeudesta). Myös wikin käytön aktivoiminen koettiin tärkeänä. Sovittiin, että projektiryhmä jatkaa keskustelua wikin kehityksestä ja hyödyntämisestä.

Muissa viestintäasioissa todettiin, että FinnOA:n blogi aukeaa kahden viikon kuluttua ja siitä on tarkoitus tulla Suomen keskeinen open access –blogi.

Jyrki Ilva ja Tiina Pasanen esittelivät alustavan kartan vuoden 2009 koulutuksista ja tapahtumista (liite 2). Kartta on elävä dokumentti ja tulee täydentymään erityisesti koulutussuunnitelmien täsmentyessä. Kalenteriin tullaan myös lisäämään Veera Ristiluoman ehdotuksesta 26. -27.11.09 Ruotsin open access –tapahtuma. Koulutussuunnitelmaa on tarkoitus täydentää koulutuskyselyn tulosten mukaisesti. Kokouksessa esiteltiin alustava kyselypohja (liite 3), joka on suunnattu sekä julkaisuarkistojen parissa työskenteleville kirjastoalan ammattilaisille että tekniikan ihmisille. Vastaajien on tarkoitus täyttää lomake verkossa e-lomakepohjaisena toukokuun 2009 aikana ja tulosten perusteella rakennetaan vuoden 2009 ja 2010 koulutustarjontaa. Eniten keskustelua herätti ConnectPro:n hyödyntäminen koulutuksissa. Todettiin, että ConnectPro:ta kannattaa käyttää voimakkaasti hyväksi koulutuksia järjestettäessä ja olisi olennaista, että koulutukset voitaisiin myös nauhoittaa ja lisätä wikiin. Tämän lisäksi tehtiin muutamia muita muutoksia kyselyyn; ajankohtakysymys päätettiin jättää kokonaan pois sekä vähentää koulutuspaikkavaihtoehtoja.

Sekä alustava tapahtuma ja -koulutuskalenteri että alustava koulutuskysely hyväksyttiin edellä mainituin muutoksin.

4.2. Osahankkeiden tilannekatsaukset

Kansalliskirjasto

Kansalliskirjaston osahankkeen tilannetta esittelivät Jyrki Ilva ja Tiina Pasanen. Uudet työntekijät (Janne Pietarila ja Tiina Pasanen) ovat aloittaneet maaliskuussa. Kansalliskirjasto esitteli luonnoksen osahankkeen aikatauluksi ja vaiheistukseksi 2009-2010 (liite 4). Aikataulua on toistaiseksi mahdotonta tehdä täysin tarkaksi, koska moni asia riippuu Dspace 2.0 –version käyttöönotosta ja sen tuomista muutoksista. Aikataulua ja vaiheistusta tullaan tarkentamaan mahdollisuuksien mukaan.

Kansalliskirjaston osahankkeeseen kuuluva tekninen kehitystyö on edistynyt; Janne Pietarila on laatinut uuden tilastointi-ohjelman DSpace:n käyttötilastoihin. Dorian ja Theseuksen uusiin käyttötilastoihin voi tutustua osoitteissa: <https://oa.doria.fi/simplestats/front> ja <https://publications.theseus.fi/simplestats/front>. Tilasto-ohjelma tarjotaan DSpace-yhteisön käytettäväksi LGPL-lisenssillä ja se on jo herättänyt kiinnostusta muissakin organisaatioissa. Myös HY:n kirjastopalveluiden koordinaatioyksikkö on testannut palikkaa ja todennut sen toimivaksi. Seuraavaksi Kansalliskirjasto lähtee kartoittamaan syöttöjärjestelmien alustavaihtoehtoja. Tavoitteena on luoda aineistojen syöttöön ja niihin liittyvän workflow:n hallintaan soveltuva modulaarinen työkalu, jota on mahdollista muokata joustavasti erilaisten aineistojen ja prosessien tarpeisiin.

Helsingin yliopisto, kirjastopalveluiden koordinoituyksikkö

Veera Ristikartano esitteli koordinoituyksikön osahankkeen tilannetta. Neuvotteluja kotimaisten kustantajien kanssa käyty ja seuraavaksi neuvottelut jatkuvat 3.6 tieteilijöiden seurojen edustajien kanssa. HY:n lakimiehet joutuvat myös miettimään joudutaanko rehtorin päätöstä rinnakkaisjulkaisemisesta tarkistamaan, koska nykyinen sanamuoto voi tuottaa joitain ongelmia.

Tekijänoikeuksien käsikirjan suunnittelu ei ole toistaiseksi edennyt Marjut Salokanteleen muiden työkiireiden ja –projektien takia. HY pyrkii löytämään asiaan ratkaisun mahdollisimman pian, sillä opas on julkaisevan tutkijan kannalta olennaisen tärkeä.

HY on käynyt Tanskassa tapaamassa TUHAT-järjestelmän toimittajaa ja tällä hetkellä toimittaja tekee pyydettyjä muutoksia. HY:lle on luvattu, että järjestelmä on valmiina viimeistään kesäkuun lopussa, ehkä jo aiemminkin. Käännöstyö tehdään kesäkuussa. Sen jälkeen tietotekniikkaosasto tekee kuormitustestauksia ja päätös järjestelmän käyttöönottamisesta tehdään 17.8.09. Tämän jälkeen alkaa tukiverkon koulutus. Ensin koulutetaan osastosihteerit, amanuenssit, ne kirjastossa työskentelevät, jotka toimivat tukena näissä asioissa ja tietotekniikan help-deskin henkilökunta. Kaikilla laitoksilla tullaan järjestämään info-tilaisuuksia. Käyttöohjeet tulevat saataville sekä

animoituina videoina että tulostettavina dokumentteina. Loka-marraskuussa järjestetään koulutus tutkijoille. TUHAT–hanke etenee siis aikataulussaan.

Kysymyksiä herätti mm. se, voidaanko ohjelmaa lisensoida muille tahoille Suomessa sen jälkeen kun HY on saanut järjestelmän käyttöön.

Oulun yliopiston kirjasto

Matti Varanka esitteli Oulun osahankkeen etenemistä powerpoint –esityksen (liite 5) avulla. Julkaisuarkisto-ohjelmistojen asennuksen ja testauksen etenemistä dokumentoidaan osahankkeen wikissä: <https://wiki oulu.fi/display/UusiJultika/Home>. Tähän mennessä ollaan testattu EPrints, ja DSpace on parhaillaan testattavana. Tarkoituksena on, että testausvaihe saadaan valmiiksi kesällä ja silloin olisi myös Oulun yliopiston tarpeiden kannalta paras järjestelmä, jota ryhdytään räätälöimään.

Testauksen yhteydessä on noussut esiin useita haasteita ja onkin selvää, että mikä tahansa ohjelma valitaan, sitä joudutaan räätälöimään aika paljon. Haasteiden joukossa ovat mm. moniosaiset julkaisut ja oheisdokumentit, versioiden hallinta ja linkitys. Myös tekijän identifiointi voi tuottaa suuria ongelmia ja se herättikin runsasta keskustelua.

5. Muut asiat

Muissa asioissa mainittiin Tampereen yliopiston tallennusmandaatti. Samassa yhteydessä tuotiin esille, että niin Tampereen kuin Jyväskylänkin yliopistojen edustajat voitaisiin kutsua mukaan projektiryhmän kokouksiin asiantuntijoina. Ohjausryhmä piti ehdotusta hyvänä.

Muissa asioissa kerrottiin myös, että Open Repositories 2009 -konferenssiin Atlantaan lähdössä Kansalliskirjastosta Samu Viita (hankkeen rahoilla) ja Karo Salminen (muulla rahoituksella), HY:n kirjastoista Timo Aalto ja ammattikorkeakoulujen OA-hankkeesta Anna-Kaisa Sjölund. Konferenssissa posterit amk:ien Theseus-palvelusta.

6. Seuraava kokous

Seuraava kokous sovittiin pidettäväksi perjantaina 11.9 klo 9:00–11:00. Seuraavassa kokouksessa sovittiin käsiteltävän alustavasti ainakin seuraavat aiheet: Hankkeen talouskatsaus, viestintäsuunnitelma, koulutuskyselyn tulokset ja täsmennetty koulutustarjonta, osahankkeiden tilanne.

LIITE 1: Ohjausryhmän kokouksen 25.2.2009 pöytäkirja

LIITE 2: Alustava kartta vuoden 2009 tapahtumista ja koulutuksista

LIITE 3: Alustava koulutuskysely 2009

LIITE 4: Kansalliskirjaston osahankkeen aikataulu ja vaiheistus 2009-2010

LIITE 5: Oulun osahankkeen tilannekatsaus